

Отже, аналізуючи дане питання, можна з упевненістю зазначити, що в ті часи прослідковується становлення торгівельних відносин між Новгородом та Ганзейським Союзом в XII-XIII стст., що було оформлено рядом договорів, які без сумніву можна вважати важливими пам'ятками права. Ці угоди були значним кроком в розвитку міжнародно-торгівельних відносин двох країн.

Юрчишин В. Д.

*Івано-Франківський факультет Національного університету
«Одеська юридична академія», завідувач кафедри теорії та історії держави і права,
кандидат юридичних наук, доцент*

Коритко Л. Я.

*Івано-Франківський факультет Національного університету
«Одеська юридична академія», доцент кафедри теорії та історії держави і права,
кандидат юридичних наук*

РОЗВИТОК ФАУНІСТИЧНОГО ЗАКОНОДАВСТВА НА УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЛЯХ СХІДНОЇ ГАЛИЧИНИ В ПЕРІОД НАЛЕЖНОСТІ ДО АВСТРО-УГОРСЬКОЇ ІМПЕРІЇ

Тваринний світ як природний об'єкт підлягав еколого-правовій охороні нормами австрійського законодавства XIX–початку XX ст. Видами викорис-тання об'єктів тваринного світу за їх цільовим призначенням вважалися мисливство, рибальство та інші.

Зазначимо, що в Австро-Угорській імперії об'єкти тваринного світу регулювалися державним та крайовим законодавством. Розвиток галицького крайового фауністичного законодавства розпочинається з другої половини XIX століття. Для Галичини було видано декілька крайових законів: Закон про охорону деяких видів альпійських тварин та диких кіз від 19 липня 1869 року, Закон про охорону деяких видів тварин від 21 грудня 1874 року, Закон про охорону тварин від 30 січня 1875 року, Закони про полювання (ловецький закон) від 5 березня 1897 року і від 13 липня 1909 року. Для всієї імперії діяв державний Закон про полювання від 7 березня 1849 року (Вісник законів державних, далі – В. з. д., № 217).

Рибальство в австрійському праві було врегульовано державним законом 1885 року (В. з. д., № 58), а також крайовими для Галичини, Володимирії та Краківського королівства законодавчими актами 1882 року (Вісник законів крайових, далі – В. з. кр., № 57), 1883 року (В. з. кр., № 58) 1887 року (В. з. кр. за 1890 р., № 37).

Займатися риболовлю на рубежі XIX–XX ст. було непростою й недешевою справою. У Законі про рибальство від 31 жовтня 1887 року чітко регламентувалося право риболовлі, яке надавалося виключно власникам рибальських посвідчень. Особі, яка не володіла цим правом, рибалити заборонялося. Наприклад, дочка І. Франка А. Франко-Ключко залишила згадку, що батько був один раз спійманий жандармом під час риболовлі. З того часу, як вона зазначає, він заздалегідь брав собі дозвіл на вилов риби. Проте такі дозволи видавалися за певну плату (Лицур М. З., Лицур Н. М. Рибальство як форма

організації дозвілля української міської інтелігенції Галичини на рубежі XIX–XX століть (на прикладі І. Франка). Вісник Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника: Збірник наукових статей. Історія. – Випуск XV, 2009. – С. 117.).

Використання об'єктів тваринного світу здійснювалося і шляхом мисливства. Розвиток мисливського господарства в Галичині в кінці XIX–на початку XX ст. поступався іншим країнам Австро-Угорської імперії, однак займав важливе соціально-економічне значення в житті населення краю. Мисливські угіддя Галичини займали площу понад 7,5 млн га, з яких в оренді перебувало понад 4,8 млн га. Оплата за оренду одного гектара мисливських угідь (права полювання) була однією з найменших в імперії, а щорічні надходження від оренди становили понад 300 тис. корон. Веденням мисливського господарства в краю займалися понад 9 тис. господарств, з них понад 3 тис. приватних і біля 6 тис. громадських (комунальних, муніципальних). У мисливському господарстві працювало понад 8 тис. громадян. Основними об'єктами полювання були ратичні (олень, дика свиня, козуля), у значній кількості добувалися зайці та перната дичина. Добуту дичину в основному споживало населення краю (понад 60 %), за межі імперії відправлялось біля 20 % дичини, понад 17 % – в інші країни Австро-Угорщини (Хоецький П. Б., Проців О. Р. Значення мисливського господарства в економіці Галичини в кінці XIX – на початку XX століття. Науковий Вісник НЛТУ України. – Випуск 20.6, 2010. – с. 50–57.).

Зауважимо, що, австрійською владою навіть було видано спеціальне Положення про порядок здійснення торгівлі тваринами. Ця обставина може свідчити про зацікавленість влади у дотриманні певних санітарних норм, у охороні як тваринного світу, так і довкілля, атмосферного повітря, життя і здоров'я людини тощо. Крім того, згідно архівних джерел, з метою дотримання певних санітарних норм, для здійснення перевезення сільськогосподарських тварин особи повинні були одержати спеціальний дозвіл від повітових староств (Державний архів Львівської області, м. Львів, Ф. 3 Магістрат королівського столичного города Львова Галицького наместничества. 1787–1918 рр., Оп. 1, Т. 3., Спр. 5039. Переписка со староствами о выдаче разрешения лицам на перевозку скота, 1905 р., 18 арк.).

До речі, в 1882 році було підкореговано бюджет імперії в напрямі збільшення видатків на утримання служб нагляду за станом с/г тварин, т. зв. «скотських ревизорів». Законом від 6 червня 1882 року (В. з. д., № 69) передбачено для Галичини для цих цілей додатково виділити 33 250 золотих (Законъ зъ дня 6. Червця 1882, дотычно отворенія додатковыхъ кредитовъ къ предосчоту ц. к. министерства дель внутреннихъ на рокъ 1882 // Въстникъ законовъ державныхъ для королевствъ и краевъ въ державной думѣ заступленыхъ. – Рочникъ 1882. – № 69, часть XXIV. – Въденъ: Тискомъ цѣсарско-королевской надворной и статской печатнѣ, 1882. – с. 236). Також додатково фінансувалися служби контролю за веденням кадастру тварин і нагляду за їх переміщенням.

Тобто, протягом перебування українських земель в складі Австро-Угорської імперії, була видана низка законодавчих актів, які регулювали тваринний світ, його охорону та раціональне використання. Основними нормативно-правовими актами були австрійський державний Закон про полювання від 1849 року та крайові закони від 1869, 1874, 1875, 1897, 1909 років. Рибальство як вид використання об'єктів тваринного світу регулювалося як державним законом (Закон про рибальство 1885 року), що діяв на всій території імперії, так і галицькими крайовими (Рибальські закони 1882 року, 1883 року, 1887 року).